

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 419/2025-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a sudcov Miroslava Duriša a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **mesta Banská Štiavnica**, Radničné námestie 1, Banská Štiavnica, zastúpeného JUDr. Františkom Vavráčom, advokátom, Horná 51, Banská Bystrica, proti uzneseniu Okresného súdu Žiar nad Hronom č. k. 19C/22/2019-418 zo 6. mája 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 11. júla 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), svojho základného práva na ochranu vlastníckeho práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a porušenia čl. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) označeným uznesením okresného súdu o výške trov konania, ktoré navrhuje zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie.

2. Čo sa týka oznámenia predsedníčky senátu Jany Baricovej týkajúceho sa dôvodu jej možného vylúčenia, ústavný súd uznesením sp. zn. II. ÚS 382/2025 z 2. júla 2025 rozhodol, že je vylúčená z konania a rozhodovania vo veci vedenej ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 1848/2024. Uvedené uznesenie nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť okamihom jeho prijatia ústavným súdom. Podľa čl. III bodu 2 písm. a) a čl. II bodu 3 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky platného od 1. januára 2025 nahradí vylúčenú predsedníčku senátu predseda IV. senátu ústavného súdu Ladislav Duditš.

3. Z ústavnej sťažnosti, príloh k nej pripojených a ďalších podkladov vyžiadaných od okresného súdu postupom podľa § 60 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) vyplýva, že žalobca obec [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalobca“) sa domáhal

určenia neplatnosti protokolu o prechode majetku č. 3942/2019/LSR z 9. septembra 2019 (ďalej len „protokol“) spísaného podľa zákona Slovenskej národnej rady č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o majetku obcí“) medzi odovzdávajúcim subjektom [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaný v 1. rade“) – a preberajúcim subjektom – sťažovateľom (žalovaný v 2. rade). Predmetom protokolu boli nehnuteľnosti vo vlastníctve štátu v spoluvlastníckom podiele $\frac{1}{2}$ z dôvodu prechodu týchto nehnuteľností do majetku sťažovateľa podľa § 15a zákona o majetku obcí. Spoluvlastníkom nehnuteľností uvedených v protokole v podiele $\frac{1}{2}$ je aj žalobca, a to na základe rozhodnutia súdu, v ktorom bolo určené, že je podielovým spoluvlastníkom z dôvodu aplikácie § 15a ods. 2 zákona o majetku obcí. Právoplatným rozsudkom okresného súdu č. k. 19C//22/2019-181 z 10. septembra 2020 potvrdeným rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 14Co/20/2021-234 z 23. novembra 2021 bola žaloba pre jej neprípustnosť zamietnutá, a to bez toho, aby sa súd zaoberal samotným hmotnoprávnym posúdením nároku žalobcu.

4. Ústavná sťažnosť sťažovateľa smeruje proti rozhodnutiu o zamietnutí sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu o výške trov konania, ktorým okresný súd zaviazal žalobcu k povinnosti nahradiť procesne úspešnému sťažovateľovi trovy konania 939,83 eur. Pri stanovení základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby aplikoval § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v platnom znení (ďalej len „vyhláška“), pretože podľa jeho názoru išlo o spor, v ktorom nebolo možné vyjadriť hodnotu veci, resp. práva v peniazoch. Z priznania tarifnej odmeny súd nepriznal sťažovateľovi tri úkony právnej služby – (i) vyjadrenie k vyjadreniu žalovaného v 1. rade zo 16. júna 2020, (ii) vyjadrenie k vyjadreniu žalobcu z 9. septembra 2020 a (iii) prevzatie a príprava zastupovania v dovolacom konaní zo 4. mája 2022.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Podľa sťažovateľa má napadnuté uznesenie dva deficity, a to (i) úsudok o neoceniteľnosti predmetu konania, a to bez skúmania skutkovej a právnej argumentácie povahy uplatneného nároku a bez úvahy o aplikovateľnosti nálezu ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 58/2021, a súčasne aj (ii) záver o vylúčení troch úkonov právnej služby.

6. S poukazom na konkrétne body sťažnosti (body 5, 7) proti uzneseniu o vyčíslení trov konania sťažovateľ používa obdobné argumenty týkajúce sa právnej povahy protokolu, ktorý je podľa jeho názoru v zmysle § 14 ods. 1 a 2 zákona o majetku obcí hmotnoprávnou listinou. Argument súdu o tom, že záznam má len kvázi prejudiciálny charakter na účely vysporiadania iného vzťahu, považuje za nesprávny, lebo žiadne iné konania na vykonanie zápisu a nadobudnutie vlastníckeho práva podľa protokolu neboli potrebné. Na podporu svojich tvrdení poukazuje na odbornú literatúru (Advokátska tarifa, Komentár) a na nález ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 226/2012. Podľa názoru sťažovateľa na jeho vec nemožno aplikovať nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 58/2021 z dôvodu špecifického vysvetlenia funkcie a účinkov protokolu, ktorým sa vyšší súdny úradník vôbec nezaoberal. Za dôležitý považuje následok v majetkovej sfére sťažovateľa, ktorý by bol fatálny (nevykonanie záznamu a nenadobudnutie vlastníckeho práva) a významný pre žalobcu, ktorý by sa mohol uchádzať o zápis voľného podielu. Polemizujúc so závermi súdu, tvrdí, že neplatnosť

protokolu spôsobuje neplatnosť hmotnoprávnej listiny o vlastníctve a neexistenciu vlastníctva. Súčasťou druhého sťažostného okruhu je v podstatnom kritika napadnutého uznesenia pre nedostatočné odôvodnenie neuznania troch úkonov právnej služby, najmä pokiaľ ide o úkon prevzatia a prípravy v dovolacom konaní, sa súd svojou jednoduchou, povrchnou a prekonanou argumentáciou dostal do rozporu s interpretáciou najvyšších súdnych autorít.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru), porušenie práva na ochranu majetku (čl. 20 ods. 1 ústavy) a porušenia čl. 1 listiny uznesením okresného súdu, ktorý pri rozhodovaní o výške trov konania podľa sťažovateľa aplikoval nesprávnu právnu normu [§ 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky], pretože v jeho veci išlo o konanie, ktorého predmet bol oceniteľný peniazmi. Podstatný argument sťažovateľa je tvrdený odklon súdu od ústavne konformnej interpretácie vo vzťahu k (ne)oceniteľnosti predmetu konania bez toho, aby tento odklon náležite odôvodnil, ktorý spolu s neuznaním úkonov právnych služieb zakladá arbitrárnosť napadnutého rozhodnutia.

8. Predmetom prieskumu v prerokúvanej veci je rozhodnutie všeobecného súdu o výške trov konania, zatiaľ čo v zmysle judikatúry ústavného súdu pristupuje ústavný súd k zrušeniu napadnutého výroku o trovách konania, a to vzhľadom na akcesorickú povahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi, iba výnimočne (porovnaj m. m. IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011, IV. ÚS 583/2018, IV. ÚS 214/2022, II. ÚS 171/2023, IV. ÚS 39/2024). Z uvedených dôvodov je pre rozhodnutie o ústavnej sťažnosti sťažovateľa plne použiteľný právny názor o zdržanlivosti ústavného súdu v prípadoch, keď sťažovatelia namietajú porušenie svojich ústavou, resp. dohovorom zaručených práv rozhodnutím všeobecného súdu týkajúcim sa náhrady trov konania. Otázka náhrady trov konania dosahuje ústavnoprávnu dimenziu vtedy, pokiaľ by bol v procese interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení všeobecne záväzného právneho predpisu zo strany všeobecného súdu obsiahnutý prvok svojvôle alebo extrémny rozpor s princípom spravodlivosti (napr. v dôsledku prepiaťeho formalizmu) či celkom nedostatočného odôvodnenia vydaného rozhodnutia.

9. Z odôvodnenia relevantnej časti odôvodnenia (bod 15) napadnutého uznesenia okresného súdu vyplýva, že v danej veci ide o spor v otázke ne/oceniteľnosti konania o určenie neplatnosti protokolu o prechode majetku. Okresný súd po prieskume účinkov právoplatného rozhodnutia v majetkovej sfére sťažovateľa svoj záver o neoceniteľnosti predmetu konania [a aplikovateľnosti § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky] založil na skutočnosti, že vlastníkom predmetných nehnuteľností sa stal na základe uzatvorenia protokolu, a nie právoplatným rozhodnutím v tomto konaní. Sťažovateľ oponuje fatálnymi následkami vo svojej majetkovej sfére v prípade neplatnosti protokolu, a to nevykonaním záznamu (ktorý pre spochybnenie platnosti protokolu až do právoplatného skončenia konania spočíval) a nenadobudnutím vlastníckeho práva s tým, že žalobca by sa mohol uchádzať o zápis voľného podielu k nehnuteľnosti.

10. V okolnostiach danej veci prešli nehnuteľnosť špecifikované v protokole do vlastníctva sťažovateľa podľa § 15a zákona o majetku obcí. Ustanovenie zákona o majetku obcí v § 15d ustanovuje, že veci podľa § 15a (aj § 15b) tohto zákona nadobúda obec dňom účinnosti zákona.

Z gramatického znenia tohto zákonného textu vyplýva, že v danom prípade sťažovateľ nadobudol vlastnícke právo priamo zo zákona, a to v podobe reštitučného oprávnenia obce predpokladaného zákonom. Zákon je tou právnou skutočnosťou, ktorou podielové spoluvlastnícke právo obce (sťažovateľa) k nehnuteľnostiam vzniklo. Na zákonom vykonanú zmenu vlastníctva pri prechode majetku štátu na obce však nadväzuje zmluvný akt – písomný (delimitačný protokol) podľa § 14 zákona o majetku obcí – ako ďalšia právna skutočnosť, ktorou si zákonom určené osoby dohodnú jeho predmet. Písomný protokol, ktorý má deklaratórny charakter, je podkladom na vykonanie zmeny vlastníctva záznamom v katastri nehnuteľnosti, ktorý má už „len“ evidenčné účinky.

11. Sumarizujúc dosiaľ uvedené, ústavný súd zdôrazňuje, že až písomným protokolom spísaným zákonom určenými osobami sa nadobúda vlastníctvo ku dňu účinnosti zákona, pričom samotný delimitačný protokol nepredstavuje nadobúdaci titul a vlastnícke právo obce nekonštituuje, iba ho deklaruje. Hoci sa vlastníctvo nadobúda ku dňu účinnosti zákona, zákon o majetku obcí v záujme právnej istoty vyžaduje, aby obligatórne prebehlo spísanie písomného protokolu. Uvedený postup, po ktorom nasleduje vykonanie záznamu sleduje súčasne aj ochranu práv k nehnuteľnosti zapísanú do katastra nehnuteľnosti [§ 2 a § 71 ods. 2 zákona č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych práv a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon)].

12. Hoci žalobca zvolil nevhodný procesný nástroj obrany svojho nároku, podanou žalobou vyvolal spor o vlastníctvo medzi žalovaným štátom a žalovanou obcou (sťažovateľom), pričom pre sťažovateľa bola v „hre“ strata vlastníckeho práva, resp. nevykonanie záznamu do katastra. Významnou a rozhodujúcou skutočnosťou pri posúdení spornej otázky ne/oceniteľnosti predmetu konania na účely určenia tarifnej odmeny je však to, že zamýšľaným účelom podanej žaloby o určenie neplatnosti protokolu, ktorého žalobca sám nie je účastníkom, bola primárne priama obnova vlastníckeho práva štátu (žalovaného v 1. rade) a až v ďalšom slede možná zmena v osobe vlastníka. Preto nemožno vnímať tento spor ako bežný spor o určenie vlastníckeho práva, v ktorých vlastnícke právo patrí buď žalobcovi alebo žalovanému. Preto ak by aj bol žalobca ako subjekt stojaci mimo zmluvného vzťahu v súdnom konaní procesne úspešný, nemohol by priamo nadobudnúť konkrétnu majetkovú hodnotu. Predmetom tohto sporu z pohľadu žalobcu nemohlo byť definitívne určenie jeho vlastníckeho práva, ale určenie *quasi* prejudiciálne (I. ÚS 58/2021) a preto je v tomto prípade pri vyčíslení právoplatne priznaného nároku na náhradu trov konania ústavne akceptovateľný záver o neoceniteľnosti predmetu konania vedúci k aplikácii § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky.

13. Na podporu tohto záveru možno poukázať aj na zjednocujúce stanovisko ústavného súdu sp. zn. PLz. ÚS 2/2025 zo 14. mája 2025, podľa ktorého „*V konaní o určenie absolútnej neplatnosti zmluvy, ktorej žalobca sám nie je účastníkom a ktorou sleduje dosiahnutie pôvodného usporiadania vlastníckych vzťahov, nie je možné vyjadriť hodnotu veci alebo práva, ktoré je predmetom sporu, v peniazoch, a preto sa výška základnej sadzby tarifnej odmeny advokáta určí podľa § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Tento postup zodpovedá obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.*“ Túto právnu vetu možno analogicky vzťahovať aj na právnu vec sťažovateľa, najmä preto, že žalobca v konaní o určenie neplatnosti protokolu nebol jeho účastníkom a rovnako ňou sledoval dosiahnutie pôvodného usporiadania vlastníckych vzťahov.

14. Ústavný súd vzhľadom na už uvedené skutočnosti dospel k záveru, že aj keď právne úvahy vedúce okresný súd k záveru o aplikovaní § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky nie sú úplne trefné, je výsledok týchto úvah vo výsledku vecne správny.

15. Ďalšiemu sťažnostnému okruhu dominuje námietka nedostatočného odôvodnenia napadnutého uznesenia v časti, v ktorej súd nepriznal náhradu trov konania za tri úkony právnej služby. Pokiaľ ide o okolnosti tejto veci, okresný súd v napadnutom uznesení k vyjadreniu žalovaného v 1. rade zo 16. júna 2020 uviedol, že išlo o vlastnú iniciatívu sťažovateľa písomne sa vyjadriť bez poskytnutia nových skutočností. Vyjadrenie k vyjadreniu žalobcu z 9. septembra 2020 vyhodnotil ako nehospodárne a neúčelne, keďže na ďalší deň sa malo uskutočniť pojednávanie, na ktorom mohol sťažovateľ obsah vyjadrenia predniesť. Napokon súd nepriznal ani úkon za prevzatie a prípravu zastupovania v dovolacom konaní. Sudca okresného súdu zhodne s vyšším súdnym úradníkom dospel k záveru, že náhrada za tento úkon mu neprináleží, opierajúc sa o rozhodovacia prax najvyššieho súdu (sp. zn. 6Cdo/104/2010, sp. zn. 7Cdo/233/2015, 6Cdo/125/2011), keďže právny zástupca zastupoval sťažovateľa už v základnom konaní.

16. Podstatným v danom prípade je, že v označenom konaní bola predmetom napadnutého rozhodnutia výlučne otázka výšky trov konania, t. j. išlo o otázku akcesorickú, ktorá priamo nesúvisela s konaním vo veci samej, pričom námietky sťažovateľa sa obmedzujú len na bežnú polemiku s právnym názorom okresného súdu vo sfére podústavnej právnej regulácie. Ústavný súd pritom stabilne judikuje, že ako súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nemôže rozhodovať o účelnosti trov konania, resp. prepočítavať trovy v „tretom stupni konania“ (obdobne I. ÚS 475/2020).

17. Ústavný súd však hodnotí, že závery okresného súdu týkajúce sa nepriznania posudzovaných právnych úkonov sú dostatočne odôvodnené a nevykazujú znaky zjavnej neodôvodnenosti a arbitrárnosti. Okresný súd v napadnutom uznesení dostatočne vysvetlil, z akých dôvodov sa stotožnil s rozhodnutím vyššieho súdneho úradníka o neúčelnosti sťažovateľom rozporovaných úkonov právnej služby vyúsťujúcim do nepriznania náhrady trov za tieto (tri) úkony, pričom sa dostatočne vyjadril a uviedol dôvody nepriznania náhrady za každý jednotlivý úkon právnej služby osobitne (bod 16 napadnutého uznesenia, bod 13 uznesenia okresného súdu vydaného vyšším súdnym úradníkom).

18. Ústavný súd už len na okraj k námietke sťažovateľa o nepriznaní úkonu „*prevzatie a príprava v dovolacom konaní*“ uvádza, že obdobnou otázkou vo veci iného sťažovateľa („*prevzatie a príprava právneho zastúpenia v kasačnom konaní*“) sa už ústavný súd zaoberal v uznesení sp. zn. IV. ÚS 367/2023 z 10. augusta 2023 a v uznesení sp. zn. II. ÚS 30/2024 z 24. januára 2024, pričom dospel k ústavnej udržateľnosti záveru všeobecného súdu o nepriznaní odmeny za tento sporný úkon právnej služby z dôvodu právneho zastupovania sťažovateľa v pôvodnom konaní. Ani v tomto prípade nemá ústavný súd dôvod zaujať odlišný názor.

19. K tomu ústavný súd dodáva, že nepriznanie náhrady trov konania podľa predstáv sťažovateľa, teda nie vo výške ním vyčíslenej, nezakladá nezákonnosť rozhodnutia, nie to ešte jeho neústavnosť, ak konajúci súd po dostatočnom posúdení jednotlivých uplatnených úkonov právnej služby svoj záver o (ne)priznaní náhrady za ne premietne do odôvodnenia svojho rozhodnutia, čo bol aj tento prípad. Uzatvára tak, že okresný súd rozhodol vo veci sumy náhrady trov v intenciách právnych

predpisov spôsobom, ktorý nesignalizuje žiaden závažný exces a ani zásah do označených práv sťažovateľa.

20. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že napadnuté uznesenie okresného súdu nevykazuje z ústavnoprávneho hľadiska také nedostatky, ktoré by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne zakladali dôvody na vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj práva podľa 20 ods. 1 ústavy. Preto ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. augusta 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu